

Expertmeeting Erfgoedonderwijs
16 juni 2016

Erfgoed en Multiperspectiviteit

Maria Grever

Center for Historical Culture EUR

Outline

1. Diversiteit en multiperspectiviteit
2. Belang multiperspectiviteit
3. Erfgoed en multiperspectiviteit: sociaal en temporeel niveau

Maria Grever (2012), 'Dilemma's of common and plural history. Reflections on history education and heritage in a globalizing world,' in M. Carretero, M. Asensio & M. Rodriguez-Moneo Eds., *History education and the construction of national identities* (Charlotte NC, Information Age Publishing) pp. 75-91.

Maria Grever en Carla van Boxtel (2014), *Verlangen naar tastbaar verleden. Erfgoed, onderwijs en historisch besef* (Hilversum: Verloren) € 19,00. Zie m.n. hoofdstuk 3.

Diversiteit: analytisch onderscheid i.v.m. multiperspectiviteit

Diversiteit wijst op 'gegeven' situatie van een **divers samengestelde groep** leerlingen of museumbezoekers.

Constructies van **identiteit**: verhalen die leerlingen mee krijgen van hun omgeving (narratieve identiteit)

Toename divers samengestelde klassen: mix van normen, tradities en narratieve schema's

Multiperspectiviteit

Besef van verschillende perspectieven op een (historische) gebeurtenis of ontwikkeling die leiden tot verschillende interpretaties.

Oorzaken:

- Waarneming van mensen onderling verschilt.
- Mensen zijn verschillend gesocialiseerd (gender, leeftijd, culturele achtergrond, religie, opleiding)

Maar, zonder bias zijn inzicht en kennisverwerving niet mogelijk (Gadamer)

Toepassing multiperspectiviteit in onderwijs

Leerlingen kunnen verschillende perspectieven van personen uit verleden en heden herkennen, onder woorden brengen en contextualiseren.

Onderdeel van eindtermen geschiedenisonderwijs bovenbouw Havo/Vwo (domein A Historisch besef)

Belang van multiperspectiviteit voor onderwijs

1. Herkennen van verschillende perspectieven vergroot besef dat er andere mensen zijn (geweest) met andere opvattingen (sociaal argument)
2. Bevordert zelfreflectie (persoonlijkheidsontwikkeling)
3. Identificeren en verwoorden van verschillende perspectieven verdiept kennis en inzichten (epistemologisch argument)
4. Inzicht in complexe werkelijkheid (anti-determinisme)

Belangrijk: **dialog** over perspectieven; dwing leerlingen niet tot consensus, dat is geen noodzaak; leren **luisteren** is belangrijk. Betrokkenheid bij het onderwerp kan **gemeenschappelijkheid** bevorderen.

Erfgoed en multiperspectiviteit

Erfgoed, enkele trefwoorden:

**Constructie, selectie, identiteit
Verleden, Heden, Toekomst
Dynamisch, performatief
Zintuigen (tastbaar, voelbaar)**

Grote aantrekkingskracht locatie: "de plek waar het allemaal gebeurde"

Diorama van de Waaloversteek als onderdeel van Operatie Market Garden, september 1944, in Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945

Amerikaanse veteraan in wagen, omringd door toeschouwers, bij de opening van 'De Oversteek'. Nijmegen, 23 november 2013.

Erfgoed en multiperspectiviteit

Erasmus University Rotterdam

Twee niveaus van betekenisverandering:

✓ **Sociaal:** andere betekenissen door verschillende standplaatsgebondenheid van mensen

✓ **Temporeel:** betekenis verandert door de tijd heen

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Erfgoed en multiperspectiviteit

Erasmus University Rotterdam

Sociaal niveau (gericht op **subject**): 'kruip in de huid van ...' Leerlingen voeren vanuit verschillende posities een dialoog met elkaar over objecten, locaties.

Multiperspectivity and history education
(Robert Stradling, 2003; Grever, 2009 en 2012)

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Sociaal niveau: expositie 'Kind in oorlog' (Museum Den Haag)
 Voorwerpen van 35 Nederlanders toen zij kind in WO II waren

Educatieve workshop

Multiperspectiviteit

Temporeel niveau (gericht op **object**): voorwerpen, monumenten, locaties, landschappen krijgen in de loop der tijd andere betekenissen

The cultural biography of things (Igor Kopytoff, 1986)
 De biografie van het landschap (Jan Kolen, 2005)

Biografie Concentratiekamp Vught

Leerlingen bevragen de geschiedenis van de locatie Kamp Vught (historical path)

- ✓ Ze plaatsen verschillende functies / bewoners in de tijd
- ✓ onderzoeken de mate van 'echtheid' / authenticiteit
- ✓ kunnen de historiciteit van de locatie uitleggen

Vragen die leerlingen kunnen stellen:

- o Wanneer werd het kamp gebouwd?
- o Welk beeld heb je van het kamp?
- o Waarom is het gebouwd?
- o Welke mensen leefden er? Wat deden ze?
- o Is deze barak echt?

Reflectie op erfgoed in onderwijs is belangrijk.

Erasmus Universiteit Rotterdam

Buiten school en later komen ze erfgoed tegen, zoals in de populaire cultuur (historische games, re-enactments) of tijdens vakantie.

Kunnen Leisure and Learning samengaan? Nieuw onderzoek in vier projecten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam:

War! Popular Culture and European Heritage of Major Armed Conflicts (www.eshcc.eur.nl/english/chc/)

Reflectie op erfgoed in onderwijs is belangrijk.

Erasmus Universiteit Rotterdam

Toepassing multiperspectiviteit in erfgoedonderwijs kan ontdekkend en dialogisch leren bevorderen.

Mogelijk gevolg: meer besef van constructie en selectie van erfgoed, en van de mate van authenticiteit en historiciteit.

